

Klaar voor de start

Klimaatbestendige stad

Wie zich bezighoudt met klimaatadaptatie in de openbare ruimte, ziet zich voor heel wat grote opgaven gesteld. Zeker in stedelijk gebied is de impact van bijvoorbeeld extreme hitte en zware regenval groot. Goed nieuws: je kunt direct stappen zetten om je stad klimaatbestendiger te maken.

Auteur: Regina Zoeter / NLadviseurs

Het zal je niet verbazen dat (dichtbevolkte) steden een grote rol spelen bij klimaatverandering. In deze gebieden vol menselijke activiteit is de uitstoot van broeikasgassen groot. Steden zijn daar direct ook slachtoffer van, want de effecten van klimaatverandering komen in een stad extra hard aan. Zo kan het er in de zomer flink warmer zijn dan in omliggend landelijk gebied. Dat noemen we het 'hitte-eilandeffect': beton en asfalt absorberen warmte en houden die vast. Bovendien kunnen in zo'n verharde omgeving bij (extreme) neerslag sneller overstromingen ontstaan dan in open gebied met beplanting. Daar vindt het water immers een weg de grond in. Gelukkig is het óók zo dat

je in de stad grote winst kunt behalen met klimaatadaptatie; relatief eenvoudige aanpassingen leveren al snel resultaat op.

Starten maar

Waar begin je dan? Een klimaatkansenkaart biedt uitkomst. Dat is een interactieve, topografische kaart van je stad, waarop huidige knelpunten samenkomen met klimaatadaptatieve kansen en bijbehorende beheermaatregelen. Sietske Kuperus is projectleider natuurontwikkeling bij NLadviseurs en Ambassadeur Leefbare stad, een initiatief van NL Greenlabel samen met Hogeschool Van Hall Larenstein. 'De klimaatkansenkaart is een handig startpunt als je met klimaatadaptatie bezig wilt gaan. Je ziet aan welke knoppen je kunt draaien en het is geruststellend dat niet direct de hele stad op de schop hoeft.'

Holistische aanpak

Klimaatadaptatie gaat over grote onderwerpen als watermanagement, schaduw, biodiversiteit, schone lucht, welzijn en infrastructuur. En bij het realiseren van klimaatadaptatieve kansen komt heel wat kijken. Denk aan de situatie in de directe omgeving, omwonenden, flora en fauna, bebouwing, ondergrondse kabels, rioleering en de stand van het grondwater.

Het lijkt misschien simpel om wat bomen te planten voor meer schaduw. Maar zeker in een krappe stad kan dat een flinke puzzel zijn. Sietske: 'Ik ken voorbeelden van compleet ondergrondse irrigatiesystemen die moesten worden aangelegd om überhaupt een aantal bomen kwijt te kunnen in een smalle straat midden in de stad.' NLadviseurs pakt knelpunten daarom op een holistische manier aan, met aandacht voor de lokale context. Sietske: 'Daarbij zijn we sterk in het vertalen van beleid naar praktisch beheer. We spreken de taal van de beheerder en begrijpen wat een ingreep betekent voor het dagelijks onderhoud.'

Lekker praktisch

De klimaatkansenkaart is gemakkelijk in het gebruik en te integreren in je bestaande kaartstelsel. Zo kan iedereen ermee werken. Je ziet bijvoorbeeld precies waar sprake is van hittestress en hoeveel bomen je op welke plaats moet planten om de temperatuur ter plekke te doen dalen. Andere klimaatkansen zijn onder meer het weghalen of aanpassen van verharding voor meer infiltratie van hemelwater en het aanleggen van een wadi voor plaatselijke waterberging. Je kunt ook denken aan slimme aanleg van straten: hol voor extra opvang van water ter plekke of bol voor gerichte afwa-

tering naar de bermen. De klimaatadaptieve kansen zijn onder te verdelen in de categorieën berging/infiltratie, schaduw, afkoppelen, verharding en afvoeren. Zie ook de legenda in de afbeelding.

Nieuwe kansen zien

Bij NLadviseurs werken landschaps- en biodiversiteitsadviseurs, projectleiders en ecologen, die zich samen over klimaatadaptatie buigen en daarbij de klimaatrends op nationaal, Europees en internationaal niveau volgen. Op basis van bestaande documenten, kaartmateriaal, databanken en eigen onderzoek op locatie en via Google Maps brengen zij de knelpunten en kansen in beeld. Sietske: 'We hebben kennis van invasieve exoten en beschermde soorten en we begrijpen hoe een ecosysteem werkt.

kennis samen en wordt de klimaatkansenkaart compleet. Het afkoppelen van hemelwater kan bijvoorbeeld niet zomaar overal. Er moet worden beoordeeld hoe hoog de grondwaterstand ter plekke is. Wist je overigens dat voor elke m² afgekoppeld dak 0,5 m² niet-betegelde grond nodig is met een diepte van 5-7 cm? Door krachten te bundelen, kunnen we kansen zeer nauwkeurig doorrekenen en daarbij rekening houden met de omgeving en de haalbaarheid van de aanleg en het benodigde onderhoud.

Aan de tekentafel

Sietske: 'Het is het mooist als wij als ecologisch adviesbureau worden aangehaakt nog vóórdat de eerste funderingen worden gelegd. Aan de tekentafel dus. Je ziet namelijk nog te vaak dat bij het ontwerpen van bijvoorbeeld

'We moeten inzien dat natuur net zo nodig is voor onze leefomgeving als een lantaarnpaal'

We weten welke inheemse bomen het best bestand zijn tegen droogte en welke goed tegen natte voeten kunnen.'

Krachten bundelen

Voor kansen als de aanleg van mol- en lijngoten en het weghalen van verharding zoekt NLadviseurs samenwerking met partners die expertise hebben op het gebied van dit soort 'grijze' maatregelen. Zo komt alle benodigde

een nieuwe woonwijk wél rekening wordt gehouden met noodzakelijke dingen als voldoende parkeerplekken, lantaarnpalen en een speeltuintje, maar niet met natuur. Alleen als er nog ruimte over is, kan er wat natuur bij. Dat moet echt anders; natuur is noodzakelijk voor een toekomstbestendige stad en een gezonde leefomgeving. Gelukkig dringt de noodzaak van voldoende groen wel steeds meer door bij beleidsmakers. Wat mij betreft wordt het een

Natuur is geen extraatje

Natuur in de stad is niet alleen een esthetische toevoeging aan het stedelijk gebied. Groen is noodzakelijk in de strijd tegen klimaatverandering. Met meer groen kun je de CO₂-uitstoot verminderen, de luchtkwaliteit verbeteren, het hitte-eilandeffect tegengaan, de biodiversiteit bevorderen en een gezondere leefomgeving creëren voor mens en dier. Verschillende onderzoeken hebben uitgewezen dat alleen al het kijken naar groen een positief effect heeft op onze gezondheid.

Meer weten?

Wil je meer weten over de klimaatkansenkaart? Lees dan dit verhaal op de site van NLadviseurs: <https://www.nladvisers.nl/onswerk/natuurkansenkaart/> Je kunt doorklikken naar onze dienst klimaatkansenkaart en daar de brochure downloaden.

eis dat nieuw te bouwen wijken voor minimaal 10 procent uit groen bestaan. Als je eenmaal alles hebt gebouwd, is het veel lastiger om nog voldoende ruimte te vinden voor groen.'

Prioriteiten stellen en budgetteren

Met de klimaatkansenkaart alleen ben je er nog niet natuurlijk. Je moet vervolgens daadwerkelijk aan de slag in de buitenruimte. Wat doe je eerst? NLadviseurs ondersteunt met het aangeven van een prioritering. Welke kansen kun je direct realiseren, waarmee kun je het best beginnen, wat kan nog even wachten? Desgewenst laten we per kans doorrekenen wat de kosten zijn, uitgesplitst in investeringskosten, onderhoudskosten gedurende de eerste drie jaar en de kosten in jaar vier en vijf. Zo weet je precies waar je aan toe bent en kun je op tijd budgetten aanvragen. Dat geeft rust en grip op je werk. Met een goed beheerplan kun je de keuzes die je maakt vastleggen en het juiste beheer voor de komende jaren continueren. Zo werk je planmatig toe naar een klimaatbestendige stad.

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!